

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

11 Mart / 2022

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Rusya –Ukrayna Savaşı İçin Diplomasi Atağı

- ❑ Savaşın trajik kareleri ile devam eden bir haftayı daha geride bırakırken, Ukrayna'nın başkenti Kiev'de gergin bekleyiş ve iç direniş hazırlıkları devam ediyor...
- ❑ Geçtiğimiz haftanın en önemli diplomatik ataklarından biri Antalya Diplomasi Forumu'nda yaşandı.
- ❑ Türkiye'nin ara buluculuğu ile Antalya'da gerçekleştirilen Rusya-Türkiye-Ukrayna üçlü dışişleri bakanları toplantısı sonrasında her iki dış işleri bakanı da basın toplantıları yaptı.
- ❑ Ancak hiç kuşkusuz bunlardan en çok dikkat çekenini hala gizemini koruyan Rusya'nın işgalci tutumu ve basın yasakları nedeni ile Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov'un konuşması idi...
- ❑ Lavrov: «Ukrayna topraklarında biyolojik laboratuvarlar ortaya çıktığında işte o zaman Batılı ortaklarımızın vicdanına ve aklına seslenerek anlaşmaya varmak istedik. O zaman bizi anladılar ancak 'NATO üyeliğine asla karışmayınız' dediler. O zaman bizim güvenliğimizi, çıkarlarımızı ilgilendiren konulara nasıl NATO karar verebilir?
- ❑ Biz Ukrayna'daki faaliyetlerimizi haklı çıkarmaya çalışmıyoruz. Biz amaçlarımızı açıkça dile getirdik. Yeni Nazi hükümeti istemiyoruz. Ukrayna için güvenlik garantilerini görüşmeye hazırız, Zelenskiy bizi anlamaya başladı. Putin ve Zelenskiy görüşebilir, Putin buna karşı değil.» şeklinde açıklama yaparak, asıl nedenin NATO üyeliği olduğunu doğrulamış oldu...

Rusya –Ukrayna Savaşı İçin Diplomasi Atağı

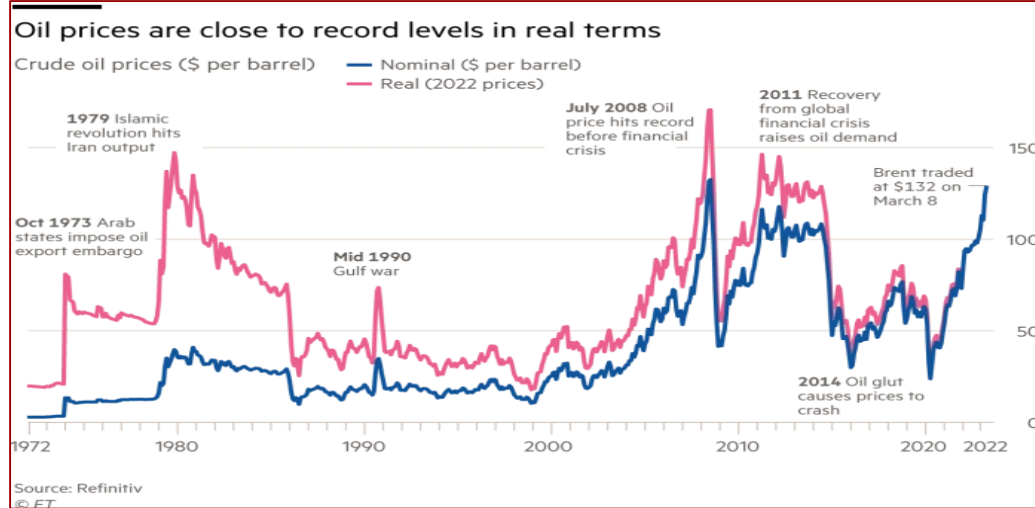
- ❑ Görüşme neticesinde ateşkes konusunda somut bir karar çıkmazken, savaşın başladığı tarihten bu yana ilk kez üst düzey (dış işleri bakanlıkları düzeyinde) bir temasın sağlanmış olması nedeni ile yurtdışında da ilgi ile karşılandı.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ABD Başkanı Joe Biden'ın telefonda 45 dakika görüşmesinden sonra Beyaz Saray'dan bir açıklama yapıldı.
- ❑ Beyaz Saray Sözcüsü Psaki, Erdoğan ve Biden'ın "yapıcı" bir görüşme gerçekleştirdiğini, Biden'ın Türkiye'nin bugünkü diplomatik girişiminden dolayı çok memnun olduğunu belirtti.
- ❑ NATO Genel Sekreteri Stoltenberg, "Türkiye'yi Ukrayna'da barışçıl bir çözüme gidebilecek diplomatik ve siyasi süreçleri kolaylaştırma çabaları nedeniyle takdirle karşılıyorum" dedi.
- ❑ Stoltenberg, Türkiye'nin değerli bir NATO müttefiki olduğunu belirterek Rusya-Ukrayna savaşının sonlandırılması için Türkiye'nin yürüttüğü diplomatik çabaları takdirle karşıladığını söyledi.
- ❑ Umarız bu sözler Türkiye'ye yönelik yaptırımların da son bulmasını beraberinde getirir.
- ❑ Türkiye'nin ABD'nin CAATSA yaptırımları nedeni ile yaşadığı açık haksızlığı ve daha eskilere gidecek olursak da 1950'deki Kore Savaşı'na asker göndermemiz (zorunlu askerlik nedeni ile ucuz asker!) ve ABD'den bize satılan eski silahların parası için ekonomik tavizler vermemiz sonrası 1952'de NATO'ya üye yapıldığımızı hatırlatarak, bu konuyu kapatalım...

Savaşın 16. Gününde...

- ❑ Rus ordusunun, Ukrayna'nın Lutsk ve İvano-Frankivsk'taki askeri havaalanlarını yüksek hassasiyetli silahlarla vurduğu açıklandı. Pentagon yetkilisi Rus güçlerinin Kiev'in 15 kilometre yakınına kadar geldiğini söylerken Rusya, Ukrayna'da sivillerin Rusya'ya tahliyesi için tek taraflı olarak her gün saat 10.00 itibarıyla insani yardım koridorları açacaklarını duyurdu.
- ❑ Ukrayna Devlet Başkanlığı Ofisi'nden yapılan açıklamada, Zelenskiy'in diplomatik çözüme hazır olduğu belirtilerek, "Zelenskiy, Rusya Devlet Başkanı Putin ile doğrudan görüşmeye hazır ancak bu müzakereler sırasında herhangi bir ödün vermeyecek." dedi.
- ❑ ABD Senatosunda görev yapan 42 Cumhuriyetçi senatör, Biden'a bir mektup göndererek Ukrayna'ya daha somut savunma yardımı yapması konusunda çağrıda bulundu.
- ❑ Ukrayna: 200 bin vatandaşımız, Ukrayna'yı korumak için Avrupa'dan döndü.
- ❑ Kremlin'de Belarus Devlet Başkanı Aleksandr Lukaşenko ile görüşen Putin, görüşmede basın mensuplarına önemli değerlendirmelerde bulundu.
- ❑ Putin, "Ukrayna konusundaki durum hakkında ve her şeyden önce, neredeyse her gün yapılan müzakerelerin şu anda nasıl ilerlediği hakkında sizi mutlaka bilgilendireceğim. Bizim tarafımızdaki müzakerecilerin bana bildirdiğine göre bazı olumlu değişimler var. Tüm bunları size daha ayrıntılı olarak anlatacağım" dedi.

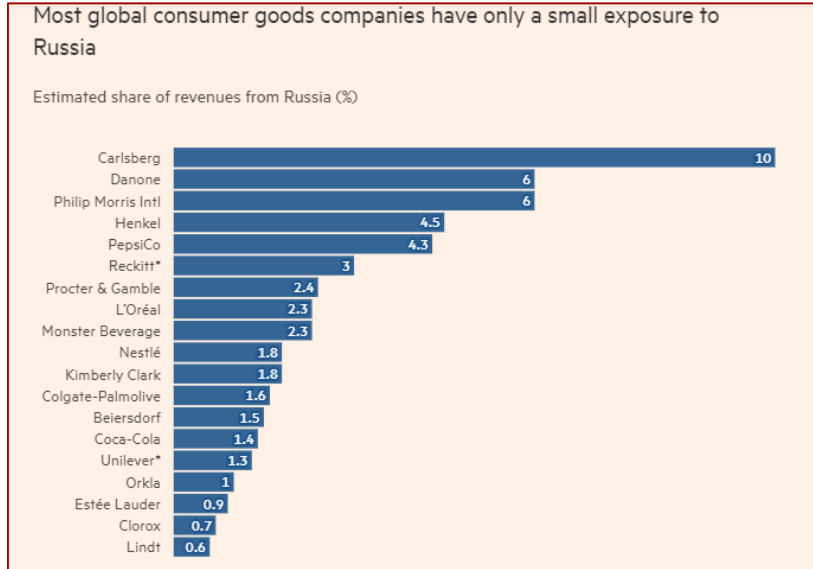
Piyasalara Bir Mesajla Gelen İyimserlik...

- ❑ Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin, Ukrayna görüşmelerinde belirli 'pozitif' değişimler olduğunu söyledi. Açıklamanın ardından piyasalarda hareketlilik yaşandı.
- ❑ Dolar endeksi 98'e doğru gerilemeye başlarken, Euro/Dolar paritesinde yön yukarı döndü. Euro, ABD Doları karşısında yüzde 0,2 yükselerek 1,1012'ye çıktı.
- ❑ ABD 10 yıllık tahvil getirisi yüzde 2'yi gördü. ABD vadeliilerinde ise ilk tepki olarak 300 puanlık artışlar görüldü.
- ❑ Altının onsunda ise yüzde 1'in üzerinde düşüşle 1969 seviyesi görüldü.
- ❑ Nükleer müzakerelerin durması sonrasında bugün 113 dolara çıkan Brent petrol ise 111 dolara indi.
- ❑ Umarız ki yeni bir petrol krizinin önüne geçilebilir zira geçmiş yıllardaki seviyelere göre hiç iyimser bir tablo söz konusu değil!

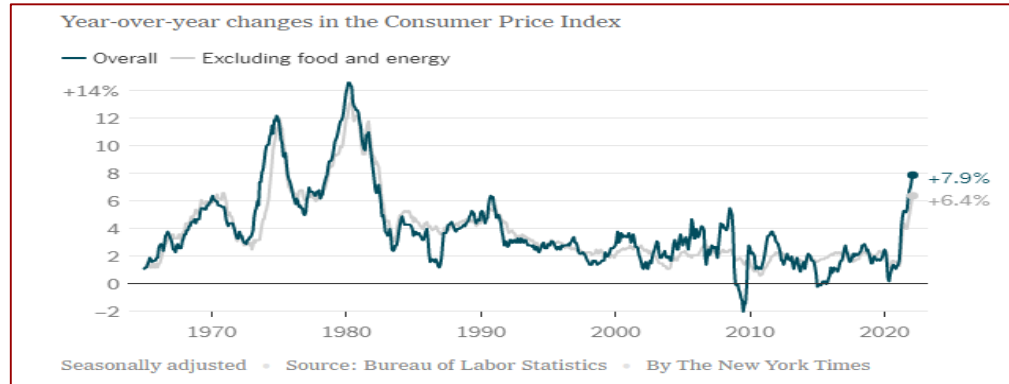
Rusya'nın Üzerine Düşen Dev Yaptırımlar...

- ❑ Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısının ardından devam eden savaş nedeni ile ABD, AB, İngiltere, Japonya, İsviçre ve Kanada gibi ülkeler hem Rusya Federasyonu'na ilişkin hem de oligark olarak nitelenen zenginlere ilişkin pek çok yaptırım kararı aldı.
- ❑ Rus MB'nin Euro ve Dolar rezervlerine el konulurken, ticari anlamda ABD ve İngiltere'den petrol ithalatı yasağı, swift yasağı, VISA, Mastercard gibi ödeme sistemleri ile pek çok büyük banka yasakları derken sıra Rusya'da faaliyet gösteren şirketlerin yaptırımına geldi.
- ❑ Bu öylesine geniş bir yayılım gösterdi ki adeta yasak uygulamayan markalara nefret yağmasına neden oldu..
- ❑ Financial Times Rusya'da faaliyet gösteren küresel tüketim markalarının faaliyetlerini sonlandırması sonucu gelirlerinden küçük paylar kaybedeceğine değinmiş...

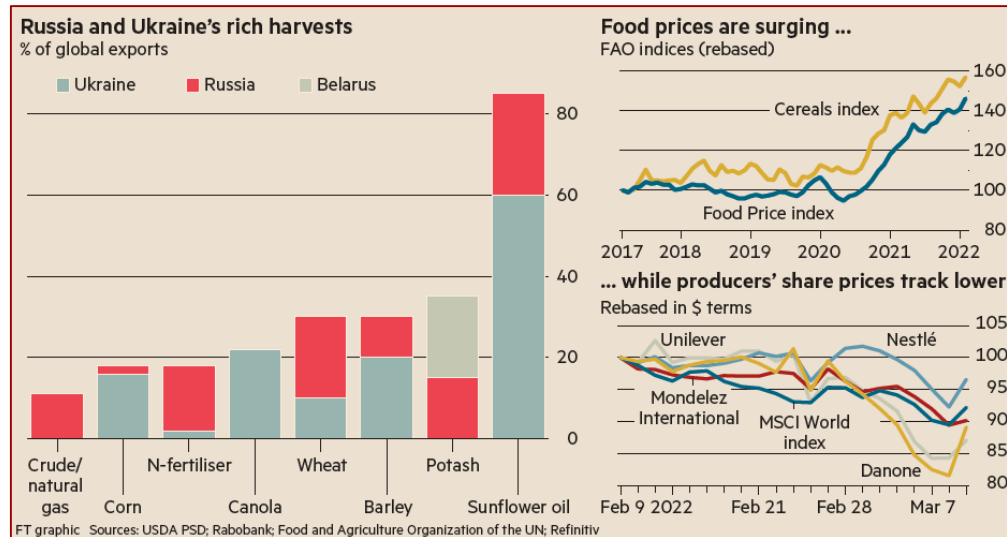
ABD Enflasyonunun Nedeni Pandemi Harcamaları mı?

- ❑ ABD Çalışma Bakanlığının verilerine göre, ülkede Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), şubatta aylık yüzde 0,8 artarken, yıllık yüzde 7,9 ile 1982'den bu yana kaydedilen en büyük artışı gösterdi.
- ❑ ABD Hazine Bakanı Janet Yellen, Rusya'nın Ukrayna'ya yönelik saldırısı nedeniyle enflasyonun bu yıl "rahatsız edici" düzeyde yüksek kalmasının beklendiğini ifade etti.
- ❑ Bu demeç bir tarafa bırakılacak olursa ABD kamuoyunda Demokratlar ve Cumhuriyetçiler kanadında enflasyon nedeni olarak önemli bir ayrışma bulunmakta.
- ❑ Bugün NYT'de yer alan «5 Trilyon \$ 'lık Pandemi Canlandırma Parası Nereye Gitti? Başlıklı bir makalede kısım kısım bu paraların gittiği kaynaklar listelenirken çeşitli kurumlardan ekonomistlerin yorumlarına yer verilmiş.
- ❑ Demokrat kanadı savunanlar ekonomide bir durgunluk yaşanmaması pahasına bu harcamaların haklı nedenle yapıldığını ifade ederken, önemli bir bölümünün ekonomik canlanmada gerektiği kadar payı olmadığı gibi daha çok sahtekarlık olaylarını tetiklediği ve en önemlisi de enflasyona neden olduğu görüşünde...

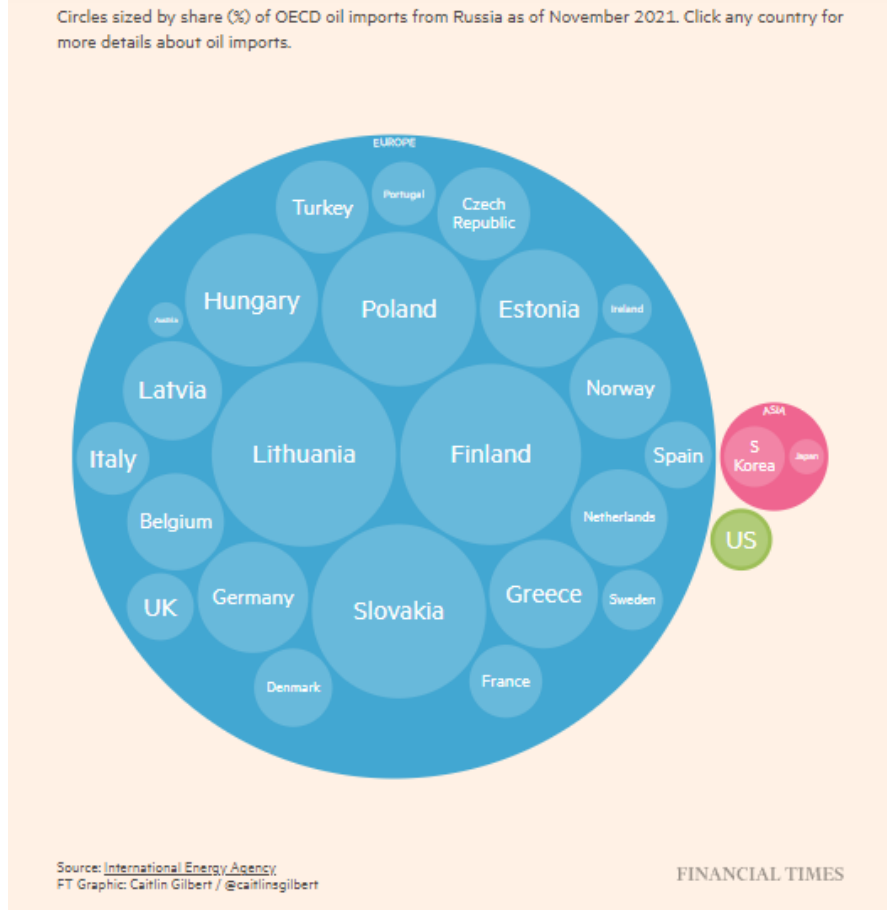

Savaşın Küresel Ekonomiye Olası Etkisi

- ❑ Savaşın başından bu yana petrol ve doğalgaz yani enerji fiyatları başta olmak üzere nikel ve uranyum gibi maddeler ile tahıl fiyatları küresel olarak dalgalanma göstermeye başladı.
- ❑ Hiç kuşkusuz küresel olarak bu fiyatların yükselmesinin enflasyon üzerindeki etkisi bir tarafa bir de bu emtialar bakımından Türkiye gibi bu iki ülkeye bağımlılık oranı yüksek olan ülkelerde tablo daha da kötümser durumda.
- ❑ ABD ve İngiltere'nin petrol gibi bir üründe Rusya'ya bağımlılığının az olması bu konudaki yaptırım iştahını arttırırken, Avrupa ve Türkiye gibi ülkelerde enerji alanında bir yaptırım uygulanmasının ağır sonuçları olabilir.
- ❑ FT, savaşın yaşandığı Ukrayna ve Rusya'ya , Rusya'nın açık müttefiki olan Belarus'u da ekleyerek, bu ülkelerdeki belli ürünlerin küresel ihracattaki payını görselleştirmiş. Buna göre enerji bir tarafa bırakılırsa, ayçiçeği ve gübrelerin , buğday ve arpanın yani tahılın büyük oranlı kısmı bu bölgelerden temin edilmekte...

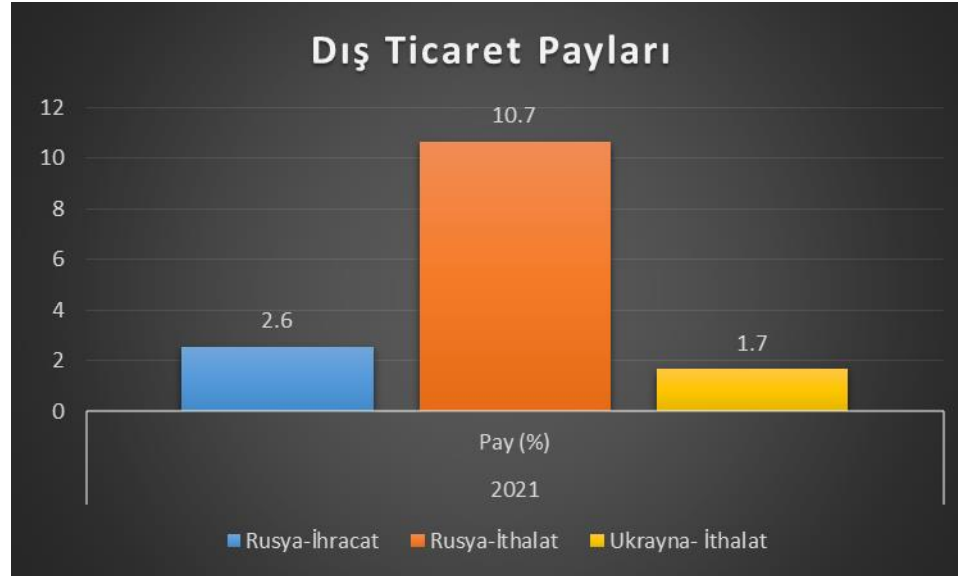
Savaşın Türkiye Ekonomisine Olası Etkisi

- ❑ Petrol açısından bakıldığında Türkiye OECD petrol ithalatı Kasım 2021 verisine göre günlük toplam 1.201K varil petrol ithalatının 258 k varilini Rusya'dan sağlamış yani ithalatının %21'i Rusya'dan geliyor.
- ❑ 2021'de Türkiye'nin toplam doğal gaz tüketiminin %45'i Rusya'dan karşılandı. Türkiye yıllık yaklaşık 60 milyar metreküp olan doğal gaz tüketiminin %99,6'sını ithal ediyor.
- ❑ Tarım ürünlerine bakıldığında ise Türkiye buğday ithalatının %78'ini Rusya ve Ukrayna'dan karşılamakta.
- ❑ Bu arada 1980-90'lı yıllarda Türkiye'nin bir buğday ambarı olarak ders kitaplarında okutulduğunu unutmayalım..

Savaşın Türkiye Ekonomisine Olası Etkisi

- ❑ Turizm verilerine geçen haftaki bültenimizde yer vermiştik. Peki bundan böyle ne olacak dersek, bunu yaşanan diplomatik girişimler sonrasında hep beraber izleyerek öğreneceğiz...
- ❑ Bugün Dünya gazetesinde çıkan bir haberde «İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, nakliye firmalarıyla yaşanan kur anlaşmazlığının gümrükten geçen malların tesliminde sorun oluşturduğunu belirterek, “Tüccarımız Rusya ile ruble üzerinden ticaret konusunda aktif çalışma yapılmasını bekliyor.” ifadesi yer aldı.
- ❑ Buradan anlaşılıyor ki 90’lı yılların başında olduğu gibi TCMB tarafından ruble ve TL dönüşümlü bir takas ödeme sistemi yakında düzenlemeye girecek olabilir.
- ❑ İki ülkeden dış ticaret paylarımız aşağıdaki gibi olup, Ukrayna ihracatı %1’den küçük olduğundan ihmal edilmiştir.

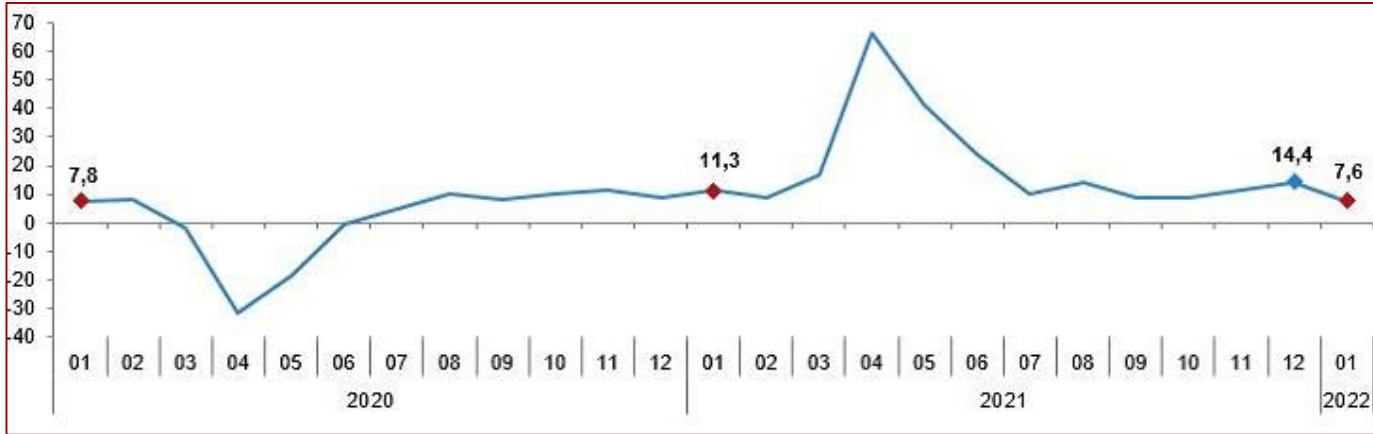

Haftadan Kalanlar

- ❑ Türkiye Varlık Fonu (TVF) ile LYY Telekomünikasyon AŞ (LYY) arasında, Türk Telekomünikasyon AŞ'nin (Türk Telekom) toplam sermayesinin yüzde 55'ini temsil eden paylarını satın almak için Pay Satın Alım Sözleşmesi imzalandı.
- ❑ Bağlantı noktasındaki ayrılma nedeniyle ulaşıma kapatılan Unkapanı köprüsü trafiğe açıldı.
- ❑ "Cumhurbaşkanına hakaret" ve "kamu görevlisine görevinden dolayı hakaret" suçlamasıyla tutuklanan gazeteci Sedef Kabaş'a ilk duruşmada 2 yıl 4 ay hapis cezası verildi. Kabaş için tahliye kararı çıktı.
- ❑ Rusya, aralarında teknoloji, telekomünikasyon, tıp, otomobil, tarım ve elektrik ekipmanlarının da bulunduğu 200'den fazla ürünün ihracatını geçici olarak yasakladı.
- ❑ Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü, Ukrayna'daki savaş nedeniyle ortaya çıkacak arz açığıyla uluslararası gıda ve yem fiyatlarının yüzde 8 ile yüzde 20 arasında artabileceğini bildirdi.
- ❑ 11 büyükşehir belediye başkanı tarafından yapılan açıklamada, "İlk kez ülkemizde art arda 7 gün boyunca akaryakıt fiyatları zamlanmıştır. Toplu taşımada kullanılan akaryakıttan en azından ÖTV alınmasın önerimiz de merkezi idare tarafından duymazdan gelinmiştir. Tüm bu süreçleri ele aldığımızda toplu taşıma ücretlerinde yakın zamanda çok ciddi artışlar olması kaçınılmaz hale gelmiştir." denildi.
- ❑ EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz EPGİS'in piyasaları manipüle ettiğini, uluslararası piyasaları beklemeden vatandaşları yanlış bilgilendirdiğini ve akaryakıt istasyonlarına yönlendirdiğini iddia ederek, suç duyurusunda bulunacaklarını söyledi.

Sanayi Üretim Endeksi, Ocak 2022

- Sanayi üretimi Ocak ayında aylık yüzde 2,4 azaldı. Bloomberg anketine katılan ekonomistlerin beklentisi Ocak ayında sanayi üretiminin aylık yüzde 2,2 gerilemesi, yıllık bazda ise yüzde 8,4 artması yönündeydi.
- Sanayi üretimi yıllık yüzde 7,6 arttı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2022 yılı Ocak ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,3, imalat sanayi sektörü endeksi yüzde 7,7 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörü endeksi yüzde 5,6 arttı.

İşgücü İstatistikleri, Ocak 2022

- ❑ İşsiz sayısı 2022 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 21 bin kişi artarak 3 milyon 859 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise değişim göstermeyerek yüzde 11,4 seviyesinde gerçekleşti.
- ❑ 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre değişim göstermeyerek yüzde 21,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 18,4, kadınlarda ise yüzde 27,6 olarak tahmin edildi.
- ❑ İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı Ocak ayında bir önceki aya göre 43 bin kişi azalarak 29 milyon 910 bin kişi, istihdam oranı ise 0,2 puanlık azalış ile yüzde 46,5 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 63,8 iken kadınlarda yüzde 29,7 olarak gerçekleşti.

